

Omaisuusrikosturvallisuus rakennustyömaalla LKL089/G48

1 Velvoittavuus ja tarkoitus

Ohje on tarkoitettu rakennustyömaalla tapahtuvien omaisuusrikosvahinkojen torjuntaan. Ohjetta sovelletaan talonrakentamiseen ja maa- ja vesirakentamiseen sekä uudisrakennustyömailla että korjausrakennustyömailla.

Ohjetta ei ole tarkoitettu varsinaisia vakuutusehtoja täydentäväksi vakuutussopimuksen osaksi.

2 Suojauksen suunnittelu

Tavallisimpia omaisuusrikoksia ovat ilkivalta, murrot, varkaudet ja tuhopoltot. Näitä voidaan ehkäistä ennakolta, ja riskiä joutua teon kohteeksi voidaan pienentää erilaisin toimin.

Jo työmaan suunnitteluvaiheessa tulee ottaa huomioon työnaikaisten rikosten mahdollisuus ja valita kunkin rakennustyömaan kannalta sopiva suojautaso ja -menetelmät kohteen tärkeyden ja uhkavien riskien edellyttämällä tavalla.

Suojattavia kohteita rakennuskohteen lisäksi ovat työmaan toimisto-, sosiaalitila- ja varastorakennukset, työkoneet ja laitteet sekä rakennusmateriaalit.

Nämä voidaan suojata rakenteellisilla murtosuojuksilla, vartioinnilla, teknisellä valvonnalla, aitaamalla työmaa-alue, valvomalla kulkua ja käyttämällä turvamerkintöjä.

3 Rakenteellinen suojaus

3.1 Rakennuskohde

Rakennuskohteen tulee täyttää murtosuojausvaatimukset heti, kun se on rakennusteknisesti mah-

dollista. Vaatimukset on esitetty Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton (SVK) ohjeessa Rakenteellinen murtosuojaus (1). Korjausrakentamiskohteen tulee täyttää koko rakennusajan kohteen normaalit murtosuojausvaatimukset. Rakenteiden purkamisajan on tilapäisten seinien ja ovien murtosuojan vastattava SVK:n suojeluohjeita.

3.2 Työmaarakennukset

Työmaarakennusten ulkoseinät, katto ja lattia rakennetaan sellaisiksi, että niiden osia ei voi irrottaa ulkopuolelta rakenteita rikkomatta. Työmaarakennukset sijoitetaan siten, että niiden ovet ovat valaistulla alueella ja että ovet mahdollisuuksien mukaan näkyvät julkiselle alueelle.

3.2.1 Ulko-ovet

Työmaarakennuksen ulko-oveksi valitaan umpiovi, jonka murtolujuus vastaa seinärakennetta ja täyttää vähintään standardien ENV 1627 lujuusluokan 4 vaatimukset. Ikkunallinen ovi suojataan teräsristikolla tai -verkolla tai ikkunana käytetään 6 mm:n vahvuista polykarbonaattilevyä. Ovi varustetaan murtosuojatapein.

3.2.2 Lukitus

Ulko-ovi lukitaan kahdella lukolla. Toinen lukoista on varmuusluokan 3 käyttölukko ja toinen joko hyväksytty varmuusluokan 4 varmuuslukko tai kiinnikkeineen hyväksytty varmuusluokan 4 riippulukko. Käyttölukon ja varmuusluokan etäisyys toisistaan on noin ja enintään 400 mm. Pariovet lukitaan käyttölukon lisäksi teräspuomilla ja vähintään varmuusluokan 4 riippulukolla. Työmaan työskentelyaikojen ulkopuolella käyttölukko pidetään takalukossa. Lukko on takalukossa silloin, kun sen telki on lukitusasennossa liukumaton.

3.2.3 Ikkunat ja aukot

Ikkuna kiinnitetään siten, että sitä ei voi rikkomatta irrottaa ulkopuolelta. Alle 4 metrin korkeudella oleva ikkuna joko suojataan teräsristikolla tai -verkolla tai sen on oltava 6 mm:n polykarbonaattilevyä.

3.3 Varastokontit

Varastokontti varustetaan hyväksytyllä vähintään varmuusluokan 4 riippulukolla. Mikäli oven sulkemisrakenne sallii, lukko suojataan sangan leikkaamisen estävällä kiinnikkeellä.

4 Työmaa-alue

4.1 Valaistus

Työmaa-aluetta pitäisi valaista riittävästi. Ainakin työmaarakennusten edustat, aitausten vierustat, portit ja muut sisäänkäynnit samoin kuin tärkeimmät varastot ja rakennusmateriaalien säilytyspaikat tulisi valaista. Valaistuksen tulee olla jatkuvaa pimeällä. Osa valaistuksesta voi olla liikeilmaisimien ohjaamaa kohdevalaistusta.

4.2 Aitaaminen

Työmaa aidataan paikallisen kunnan rakennusjärjestyksen ja rakennusluvan ehtojen mukaisesti.

Aidan suositeltava rakennekorkeus on 2 metriä. Aidan alareuna voi olla enintään 100 mm:n korkeudella maasta. Aita rakennetaan ja sen lujuus arvioidaan suojattavan rakennuskohteen ja sen sijainnin mukaan (2).

Työmaan portti sijoitetaan siten, että työmaan liikenne voi turvallisesti liittyä yleisen katu- tai tiealueen liikenteeseen. Portteja rakennetaan mahdollisimman vähän.

Porttirakenteet rakennetaan yhtä lujiksi kuin aita. Saranat eivät saa olla purettavissa kevyillä käsityökaluilla. Portin saranoiltaan nosto on estettävä saranarakenteilla.

5 Tekninen valvonta

5.1 Rikosilmoitusjärjestelmä

Työmaarakennusten rikosilmoitusjärjestelmä rakennetaan SVK:n 3-luokan vaatimusten mukaan (3,4). Laitteisto koostuu rikosilmoitinkeskuksista ja siihen kytketyistä rakennusten kuori-ilmaisimista (ovien magneettikoskettimet ja lasinrikkoutumis-

ilmaisimet). Atk- ja mittalaitteita sisältävät tilat varustetaan liikeilmaisimilla. Rikosilmoitinlaitteisto on kytkettävä vartioimisliikkeen hälytyskeskukseen.

5.2 Videovalvonta

Suurissa kohteissa voidaan paikallisvartijan apuna käyttää videovalvontaa, jolloin monitorit ovat vartijalle varatussa tilassa. Videokamerat voivat välittää kuvaa myös suoraan vartioimisliikkeen hälytyskeskukseen joko jatkuvana kuvana tai niin, että videokamera aktivoituu liikeilmaisimella. Videovalvonta voidaan toteuttaa myös pelkästään nauhoittavana valvontana.

6 Koneet ja laitteet

Arvokkaat koneet ja laitteet sekä ajoneuvot voidaan varustaa hälytys- ja seurantalaitteilla. Anasteusta omaisuudesta saadaan näiden laitteiden avulla välittömästi ilmoitus, ja omaisuus voidaan tämän jälkeen paikantaa poliisin avustuksella.

Laajoissa maa- ja vesirakennuskohteissa työkoneet pysäköidään työvuorojen välillä alueella siten, että niiden ympäristö on mahdollisimman avoin ja valaistu. Työkonealueelle pitäisi mahdollisuuksien mukaan järjestää piirivartiointi.

Työntekijöiden henkilökohtaiset koneet, laitteet ja varusteet tulee säilyttää lukitussa tilassa siten, ettei niitä voi nähdä esimerkiksi ikkunasta. Pienistä koneista ja laitteista tulee tehdä kalustoluettelo ja ne voidaan merkitä turvamerkinnoin, mikä helpottaa varastetun tavaran palauttamista oikealle omistajalle.

7 Kulunvalvonta

Kulku työmaa-alueella suunnitellaan sellaiseksi, että matka työmaaportilta toimistotiloihin on mahdollisimman lyhyt ja tavaran purkualueet on selkeästi rajattu.

Työmailla tulee olla nimetty vastuuhenkilö, joka valvoo porteilla tapahtuvaa henkilö- ja ajoneuvoliikennettä. Kaikilla rakennustyömaalla liikkuvilla tulee olla kulkulupa, joka on joko työmaa- tai yrityskohtainen. Kulunvalvontaan kuuluvat myös tavarankuljetukseen käytettävien ajoneuvojen rahtikirjojen tarkistukset.

Työmaakulkulupana käytetään muovitettua korttia, jossa on juokseva numero ja johon on liimamalla kiinnitetty lupalomake.

Työmaan porteille ja tarpeen vaatiessa muuallekin työmaan rajalle tulee kiinnittää kyltti ”Asiattomien liikkuminen työmaalla kielletty”.

8 Avainturvallisuus

Lukituksella aikaansaatua suojaus edellyttää, että avaimen turvallisuustaso, sarjoitus, avainkontrolli ja avaimen säilytys ovat oikein toteutettuina.

Avaimia saa teettää ainoastaan nimetty henkilö avainkortilla valtuutetussa lukkosepänliikkeessä.

Lukkojen sarjoituksella voidaan rajoittaa avaimen haltijan kulkuoikeutta. Ulkopuolisille lainattavilla avaimilla ei tulisi päästä kuin työtehtävässä tarvittaviin tiloihin. Lukkojen sarjoitusta voi yleensä muuttaa jälkeinpäin. Yksittäisissä työtiloissa voidaan käyttää myös muusta sarjoituksesta erillään olevaa lukitusta.

Työmaarakennusten, varastojen ja työkohteen avaimia saa olla vain vastaavalla työnjohtajalla ja hänen valtuuttamillaan henkilöillä.

Aliurakoitsijat vastaavat omien tilojensa avaimista. On pidettävä kirjaa siitä, mitä avaimia on luovutettu kenellekin ja mitä avaimia on palautettu esimerkiksi työsuhteen päättyessä. Avaimista pidetään luetteloa, joka luovutetaan avaimien kanssa rakennuttajalle kohteen valmistuttua.

Avaimia tulee säilyttää huolellisesti säilytys- tai kassakaapissa. Yleisavaimen tulee olla vain tietyn henkilön hallussa, ja sitä tulee säilyttää kassakaapissa.

9 Vartiointi

Työmaapalveluista vastaava urakoitsija järjestää rakennuskohteen vartioinnin, mikäli kaupallisissa asiakirjoissa ei ole toisin sanottu. Ellei työmaapalveluista vastaavaa urakoitsijaa ole nimetty, kukin urakoitsija vastaa itse vartioinnin järjestämisestä omien koneiden ja laitteiden osalta.

Rakennustyömaalle tulisi järjestää piirivartiointi vähintään illoiksi, öiksi ja sekä viikonloppujen että lomien ajaksi. Piirivartijan tehtävänä voi olla yleisen tarkastuksen lisäksi muun muassa tulitöiden jälkivartiointi ja lämmityslaitteiden toiminnan tarkastus.

Jatkuva paikallisvartiointi tulisi olla työmaalla silloin, kun rakennusta kalustetaan ja suurissa rakennuskohteissa aina. Paikallisvartijan tehtävänä olisi hoitaa päiväsaikaan työmaan kulunvalvontaa, valvoa ja opastaa vierailijoita ja tavarantoimittajia, sekä tehdä työajan päättyessä poistumistarkastuksia hävikin estämiseksi.

10 Lähteet ja kirjallisuus

- 1 Rakenteellinen murtosuojaus 1996. Finanssialan Keskusliitto.
- 2 Aidat, ulkoalueen suojaus ja valvonta, ohje 087, 1997. Finanssialan Keskusliitto.
- 3 Rikosilmoitusjärjestelmä, ohje 090, 1998. Finanssialan Keskusliitto.
- 4 Hyväksytyt rikosilmoitinkeskukset, luettelo. Finanssialan Keskusliitto.
- 5 Hyväksytyt rikosilmoitinliikkeet, luettelo. Finanssialan Keskusliitto.
- 6 Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998. Rakennustieto, Ratu 417-T.